

# **Důvodová zpráva**

## **I. Obecná část**

### **A) Závěrečná zpráva o zhodnocení dopadů regulace**

#### **1. Důvod předložení a cíle**

##### **1.1 Název**

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

##### **1.2 Definice problému**

Na základě vyhodnocení dopadů novel zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), zejména pak novely provedené zákonem č. 367/2011 Sb., je potřebné přijmout a realizovat opatření, zejména

- v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením podpořit uplatnění těchto osob na chráněném i volném trhu práce tím, že se znovu umožní agenturám práce jejich dočasné přidělování k výkonu práce k uživateli,
- znovuzavedením kategorie osob zdravotně znevýhodněných jako jedné z podkategorií osob se zdravotním postižením,
- v oblasti snižování administrativní zátěže zaměstnavatelů, kteří žádají o příspěvky poskytované v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, vyžádáním potvrzení o bezdlužnosti samotným Úřadem práce České republiky,
- umožnit pracovní cesty cizinců ze třetích zemí,
- v oblasti kontrolní činnosti k zákonem stanoveným povinnostem zaměstnavatelů doplnit skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a stanovit minimální sazbu pokuty za umožnění výkonu nelegální práce u správního deliktu tak, aby nebyla pro zaměstnavatele likvidační,
- nastavením podmínek provádění sdíleného zprostředkování zaměstnání tak, aby bylo možné toto opatření aktivní politiky zaměstnanosti realizovat v praxi,
- v rámci legislativně technických změn odstranit z platného znění zákona o zaměstnanosti nepřesnosti, které vznikly v důsledku toho, že zákon o zaměstnanosti byl v letech 2011 a 2012 několikrát a souběžně novelizován.

Tato opatření nelze bez navrhované změny zákona o zaměstnanosti realizovat.

##### **1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti**

###### **1.3.1 Oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením, poskytování příspěvku na podporu jejich zaměstnávání na chráněných pracovních místech a plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

Zákonem č. 1/2012 Sb. s účinností od 5. 1. 2012 došlo k změně ustanovení § 66 zákona o zaměstnanosti. Na základě této změny agentury práce nemohou zprostředkovávat zaměstnání osobám se zdravotním postižením formou dočasného přidělení zaměstnance

k výkonu práce k jiné právnické nebo fyzické osobě (uživateli). Povinnost plnění povinného podílu osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele ve výši 4 % je přes toto omezení pro agentury práce zachována.

Zákonem č. 367/2011 Sb. byla s účinností od 1. 1. 2012 v zákoně o zaměstnanosti zrušena ustanovení upravující kategorii osob zdravotně znevýhodněných. Podle přechodných ustanovení rozhodnutí o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou vydaná do 1. 1. 2012 platí na dobu, na kterou byla vydána, nejdéle však do 1. 1. 2015. Po uplynutí této doby kategorie osob zdravotně znevýhodněných pro účely zaměstnanosti zanikne. Tím zanikne i možnost poskytovat zaměstnavatelům zaměstnávajícím na chráněných pracovních místech více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti.

### **1.3.2 Dokládání bezdlužnosti, pracovní cesty cizinců ze třetích zemí a kontrolní činnost**

Podle platné právní úpravy v zákoně o zaměstnanosti může Úřad práce České republiky po předchozím souhlasu zaměstnavatele sám vyžadovat potvrzení o bezdlužnosti zaměstnavatele potřebná k poskytnutí příspěvku aktivní politiky zaměstnanosti.

Zákon o zaměstnanosti neupravuje možnost vyslání cizince ze třetích zemí na pracovní cestu podle ustanovení § 42 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“).

Novelou zákona o zaměstnanosti byly s účinností od 1. 1. 2012 stanoveny nové povinnosti zaměstnavatelů spojené se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením a s prokazováním legálnosti práce, aniž by jejich neplnění mohlo být posuzováno jako přestupek nebo správní delikt. Podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“), nelze postihovat překročení maximálního možného rozsahu práce, kterou je možno vykonávat na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Minimální sazba pokuty za umožnění výkonu nelegální práce u správního deliktu činí v současné době 250 000 Kč.

### **1.3.3 Sdílené zprostředkování zaměstnání**

V návaznosti na zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“), platná právní úprava v zákoně o zaměstnanosti neumožňuje realizovat nový nástroj aktivní politiky zaměstnanosti - sdílené zprostředkování zaměstnání. Jedná se o formu zprostředkování zaměstnání části uchazečů o zaměstnání na základě dohody mezi Úřadem práce České republiky a agenturou práce za úhradu. Vzhledem k tomu, že samotná cena zakázky je v zákoně o zaměstnanosti určena pevnou částkou a jiná hodnotící kritéria by dostatečně nezaručovala transparentnost výběrového řízení, je potřebné provést změnu zákona o zaměstnanosti tak, aby umožnila připravit návrh zadávacích podmínek veřejné zakázky na zajištění agentur práce pro realizaci sdíleného zprostředkování zaměstnání a zároveň motivovala agentury práce k zajištění zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání. Platný způsob bonifikace agentur práce byl konstruovaný zejména s ohledem na skutečnost, že zprostředkování zaměstnání ve formě dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) a c) zákona o zaměstnanosti, které agentury práce ve sdíleném zprostředkování poskytují, v sobě nezahrnuje pouze prostou registraci uchazeče o zaměstnání u agentury práce, nýbrž od agentury práce se vyžaduje nejen vyhledání zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání, který se o práci uchází, a vyhledání zaměstnanců pro zaměstnavatele, který hledá nové pracovní síly, nýbrž i poradenská a informační činnost v oblasti pracovních příležitostí. Tento záměr

byl projednán na Pracovní skupině Rady hospodářské a sociální dohody pro problematiku agenturního zaměstnávání.

### **1.3.4 Legislativně technické úpravy**

Zákon o zaměstnanosti byl v průběhu roku 2011 a roku 2012 několikrát novelizován. Legislativní proces některých novel probíhal současně a novelizace některých ustanovení byla realizována na základě poslaneckých pozměňovacích návrhů. Z těchto důvodů vyvstala potřeba provedení legislativně technických změn spočívajících v upřesnění textu a sjednocení používaných pojmů.

### **1.4 Identifikace dotčených subjektů**

- Zaměstnavatelé, včetně územních samosprávných celků
- Uchazeči o zaměstnání
- Osoby zdravotně znevýhodněné
- Cizinci ze třetích zemí
- Úřad práce České republiky
- Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce
- Česká správa sociálního zabezpečení a okresní správy sociálního zabezpečení
- Agentury práce

### **1.5 Popis cílového stavu**

#### **1.5.1 Oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením, poskytování příspěvku na podporu jejich zaměstnávání na chráněných pracovních místech a plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

Omezení v ustanovení § 66 zákona o zaměstnanosti, které neumožňuje agenturám práce dočasně přidělovat zaměstnance, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, k výkonu práce k uživateli, bylo do zákona o zaměstnanosti včleněno na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu. Pozměňovací návrh vycházel z ustanovení § 103 zákoníku práce, které stanoví, že zaměstnavatel, v těchto případech agentura práce, je povinen pro zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, zajišťovat mimo jiné na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními potřebnou úpravu pracovních podmínek a úpravu pracovišť. Tuto povinnost nemohla agentura práce v případě agenturního zaměstnávání plnit, neboť dočasně přidělený zaměstnanec pracoval na pracovišti uživatele, jehož charakter nemůže agentura práce ovlivnit. Při vyhodnocování dopadů tohoto omezení v praxi bylo zjištěno, že osoby se zdravotním postižením využívají tuto formu zprostředkování zaměstnání v takové míře, že její zákaz znamená podstatné zhoršení podmínek při hledání zaměstnání. Z toho důvodu se navrhuje toto omezení zrušit a umožnit agenturám práce opětovně zprostředkovávat osobám se zdravotním postižením zaměstnání formou dočasného přidělení k výkonu práce k uživateli. Důvodem ke zrušení tohoto opatření je dále stanovisko Evropské komise, že toto omezení je v rozporu s článkem 4 směrnice 2008/104/ES. Na dočasně přidělované zaměstnance agentury práce, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebude agentuře ani uživateli poskytován příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti ani příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa podle ustanovení § 75 zákona o zaměstnanosti a příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa podle ustanovení § 76 zákona o zaměstnanosti. Agentura práce si nebude moci tyto dočasně přidělované zaměstnance započíst do celkového počtu svých zaměstnanců pro účely plnění povinného podílu ani pro účely poskytování náhradního plnění.

Provedením změn v zákoně o zaměstnanosti, které souvisely s transformací osob zdravotně znevýhodněných do kategorie osob se zdravotním postižením, se předpokládalo se, že pokud by se zdravotní stav této osoby v průběhu období platnosti rozhodnutí o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou zhoršil a nemohla by pracovat v plném rozsahu či intenzitě, popř. by mohla vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně nižšími nároky na fyzické, duševní nebo smyslové schopnosti nebo s podstatně nižšími nároky na kvalifikaci než doposud, je možné požádat o přezkoumání zdravotního stavu orgánem sociálního zabezpečení za účelem zjištění, zda úbytek pracovní schopnosti odpovídá některému ze stupňů invalidity.

Pokud je zdravotní stav a pracovní výkon osoby stabilizován a zaměstnavatel osobu propustí pouze z důvodu ztráty možnosti pobírat příspěvky, je možné tuto osobu podpořit u jiného zaměstnavatele s využitím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Podmínkou je vedení této osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce České republiky. Jedná se např. o nástroj společensky účelné pracovní místo, kdy jsou zaměstnavateli refundovány mzdové náklady zaměstnance, popř. je mu poskytnut příspěvek na zřízení pracovního místa.

Transformace statusu osob zdravotně znevýhodněných do kategorie osob se zdravotním postižením nepřinesla očekávané výsledky, neboť nedošlo k předpokládanému snížení počtu osob zdravotně znevýhodněných vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Tab. Počet OZP a OZZ v evidenci ÚP ČR 2008 - 2013

|                                      | 31.12.08 | 31.12.09 | 31.12.10 | 31.12.11 | 31.12.12 | 30.06.13 |
|--------------------------------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| <b>UoZ celkem</b>                    | 352 250  | 539 136  | 561 551  | 508 451  | 545 311  | 540 473  |
| <b>OZP celkem</b>                    | 61 136   | 67 738   | 69 499   | 63 092   | 62 038   | 61 381   |
| <b>z toho OZZ</b>                    | 8 046    | 9 113    | 9 033    | 8 496    | 6 563    | 5 667    |
| <b>OZP bez OZZ</b>                   | 53 090   | 58 625   | 60 466   | 54 596   | 55 475   | 55 714   |
| <b>podíl OZZ na UoZ celkem (v %)</b> | 2,3      | 1,7      | 1,6      | 1,7      | 1,2      | 1,0      |
| <b>podíl OZP na UoZ celkem (v %)</b> | 17,3     | 12,5     | 12,3     | 12,4     | 11,3     | 11,3     |
| <b>podíl OZZ na OZP celkem (%)</b>   | 13,2     | 13,5     | 13,0     | 13,5     | 10,6     | 9,2      |

Vysvětlivky: UoZ – uchazeč o zaměstnání, OZP – osoba se zdravotním postižením, OZZ – osoba zdravotně znevýhodněná

Podle dosavadních poznatků z praxe a vývoji situace na trhu práce lze usoudit, že zaměstnávání těchto osob je potřeba nadále podporovat pomocí nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti určených pro osoby se zdravotním postižením, byť v menším rozsahu, než je tomu u osob invalidních. Znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných předpokládá, že bude obnovena právní úprava o posuzování a rozhodování v této věci podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

Osoby zdravotně znevýhodněné budou považovány za osoby se zdravotním postižením. Na podporu zaměstnávání těchto osob bude možné poskytnout zaměstnavatelům příspěvek podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, nejvýše však 4 000 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance, který je osobou zdravotně znevýhodněnou. Na chráněné pracovní místo obsazené osobou zdravotně znevýhodněnou nebude poskytován příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa podle ustanovení § 76 odst. 3 zákona o zaměstnanosti a na podporu zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných na chráněných pracovních místech nebude poskytováno zvýšení příspěvku podle ustanovení § 78

odst. 3 zákona o zaměstnanosti o částku odpovídající dalším nákladům vynaloženým zaměstnavatelem na zaměstnávání těchto osob.

Podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti je příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě poskytován zaměstnavatelům zaměstnávajícím na chráněných pracovních místech více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Procentní hranice zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve výši 50 % je v zákoně o zaměstnanosti od nabytí jeho účinnosti, a to od 1. 10. 2004, a vychází z textu úkolu 7d Národního plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, předloženého Vládním výborem pro zdravotně postižené občany a schváleného usnesením vlády č. 256/98 (úkol 7d - Snížit procento zaměstnáváných zdravotně postižených u podnikatelských subjektů zaměstnávajících občany se změněnou pracovní schopností, které se mohou ucházet o dotace ze státního rozpočtu, působících v běžném konkurenčním prostředí na 50 % zaměstnanců se změněnou pracovní schopností.).

### **1.5.2 Dokládání bezdlužnosti, pracovní cesty cizinců ze třetích zemí a kontrolní činnost**

Umožnit Úřadu práce České republiky, aby si po předchozím písemném souhlasu zaměstnavatele sám vyžádal od příslušných správních úřadů potvrzení o bezdlužnosti zaměstnavatele, který žádá o poskytnutí některého z příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti nebo o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě. Toto opatření sníží administrativní zátěž zaměstnavatelů, kterou lze vyjádřit především z hlediska úspory času, který by zaměstnavatel musel vynaložit k získání potřebných potvrzení. Lze předpokládat, že administrativní zátěž zaměstnavatele, který dá souhlas s vyžádáním potřebných potvrzení, sníží o polovinu oproti současnému stavu.

Pokud cizinec ze třetí země vykonává práci v rozporu s vydaným povolení k zaměstnání, posuzuje se jeho jednání podle ustanovení 5 písm. e) bodu 2 zákona o zaměstnanosti jako nelegální práce. Navrhuje se umožnit, aby tento cizinec mohl být vyslán na pracovní cesty, tj. do jiného místa výkonu práce, než které je stanoveno v povolení k zaměstnání, za podmínky, že výkon práce bude odpovídat druhu práce stanovenému v povolení k zaměstnání.

V oblasti kontrolní činnosti a správního trestání je cílem stanovit nové skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, včetně příslušných sankcí, které by odpovídaly novým povinnostem zaměstnavatelů vyplývajícím ze zákona o zaměstnanosti a ze zákoníku práce. Cílem je rovněž snížit minimální výši pokuty u správního deliktu umožnění výkonu nelegální práce z dosavadních 250 000 Kč na 150 000 Kč.

### **1.5.3 Sdílené zprostředkování zaměstnání**

Cílem předkládaného návrhu je zajištění souladu právní úpravy uvedené v ustanovení § 119a zákona o zaměstnanosti s úpravou obsaženou v zákoně o veřejných zakázkách. Navrhovanou úpravou bude umožněna realizace sdíleného zprostředkování zaměstnání jako nového opatření aktivní politiky zaměstnanosti Úřadem práce České republiky. Úřad práce České republiky bude moci poskytnout agentuře práce příspěvek na sdílené zprostředkování zaměstnání ve výši maximálně 500 Kč na každého uchazeče o zaměstnání, kterému bude agentura práce zprostředkovávat zaměstnání, a za umístění uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru a jeho setrvání v tomto pracovním poměru po dobu nejméně 6 měsíců ve výši maximálně 6 250 Kč. Pokud se týká nově navrhované konstrukce příspěvků, pak účelem příspěvku ve výši 500 Kč je pokrytí alespoň základních administrativních nákladů, které agentuře práce při práci s klientem vznikly. Navrhovaný příspěvek za umístění uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru a jeho setrvání v tomto pracovním poměru po dobu

nejméně 6 měsíců pak odráží skutečnou úspěšnost agentury práce. Ve svém konečném důsledku tedy může Úřad práce České republiky vyplatit agentuře práce na příspěvcích ve sdíleném zprostředkování zaměstnání až 6 750 Kč. Pokud však bude agenturou práce sdílené zprostředkování zaměstnání úspěšně realizováno, sníží se náklady z titulu platby veřejného zdravotního pojištění za uchazeče o zaměstnání, neboť Úřadu práce České republiky je plátcem tohoto pojistného za uchazeče o zaměstnání, jehož výše činí 13,5 % z minimální mzdy (8 500 Kč) měsíčně. Za 6 měsíců lze tedy hovořit o úspoře na zdravotním pojištění ve výši 6 888 Kč (6 x 1148 Kč). O úsporu se jedná i v případě snížení nekvantifikovatelné administrativní zátěže úředníků Úřadu práce České republiky (v závislosti na úspěšném zprostředkování zaměstnání).

Vzhledem ke skutečnosti, že na základě zákona o veřejných zakázkách je cena zásadním, avšak nikoliv jediným kritériem pro výběr agentury práce, Úřad práce České republiky nemusí vždy do sdíleného zprostředkování zaměstnání vybrat soutěžitele s nejnižší cenovou nabídkou, nýbrž mohou být zohledněna i kritéria úspěšnosti agentur práce v umisťování uchazečů o zaměstnání. Uchazeč o zaměstnání pak musí vždy se zařazením do sdíleného zprostředkování zaměstnání souhlasit, přičemž korupční prostor bude zejména omezen metodicky, stanovením struktury uchazečů o zaměstnání, tedy počtu obtížně umisťitelných uchazečů o zaměstnání, kteří budou do sdíleného zprostředkování zaměstnání moci být zařazeni. Počítá se s pilotním ověřením sdíleného zprostředkování zaměstnání zejména v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti dle statistických dat. Navrhovaná úprava pak bude sloužit jako právní podklad zamyšlených aktivit.

## **1.6 Zhodnocení rizika**

### **1.6.1 Oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením, poskytování příspěvku na podporu jejich zaměstnávání na chráněných pracovních místech a plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

V případě znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných se jeví jako riziková skutečnost, že ačkoliv bude zaměstnavatelům poskytován příspěvek podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti v poloviční výši ve srovnání s příspěvkem na podporu zaměstnávání osob uznaných invalidními v prvním, druhém nebo třetím stupni, budou osoby zdravotně znevýhodněné zaměstnavateli upřednostňovány při vstupu do pracovního poměru, neboť zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných nebude vyžadovat vzhledem k jejich menšímu zdravotnímu omezení úpravu pracovních podmínek či pracovního prostředí v takovém rozsahu, jako je to u osob se zdravotním postižením.

### **1.6.2 Dokládání bezdlužnosti, pracovní cesty cizinců ze třetích zemí a kontrolní činnost**

U dokládání bezdlužnosti není známé žádné riziko, jelikož prostředky ze státního rozpočtu budou poskytovány vždy až po prokázání, že zaměstnavatel nemá nedoplatky na daních, na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, na pojistném a na penále na sociální zabezpečení ani na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Není proto rozhodující, zda bude potvrzení zajišťovat Úřad práce České republiky nebo si je bude zajišťovat zaměstnavatel sám.

V oblasti vysílání cizinců ze třetích zemí na pracovní cesty podle ustanovení § 42 zákoníku práce se nepředpokládají v důsledku navrhované změny rizika spočívající v ohrožení situace na trhu práce.

V oblasti kontrolní činnosti není známé žádné riziko, stanovení skutkových podstat přestupků a správních deliktů a sankcí bude mít naopak preventivní úlohu.

### **1.6.3 Sdílené zprostředkování zaměstnání**

Prostředky ze státního rozpočtu budou agentuře práce poskytovány vždy až po prokázání, že uchazeči o zaměstnání bylo zprostředkováváno zaměstnání, resp. v tomto zaměstnání setrval nejméně po dobu 6 měsíců. Určité riziko představuje vlastní úspěšnost agentur práce při zprostředkování zaměstnání uchazečům o zaměstnání, neboť příspěvek ve výši 500 Kč je poskytován již na každého uchazeče o zaměstnání, kterému bude agentura práce zprostředkovávat zaměstnání. Proto je navrhována odlišná konstrukce poskytovaných příspěvků, aby se tak docílilo maximální motivovanosti agentur práce.

## **2. Návrh variant řešení**

### **2.1 Osoby zdravotně znevýhodněné**

#### **VARIANTA I – „nulová“**

Zachování stávající právní úpravy.

***VARIANTA II – znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných a poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání těchto osob podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti ve výši 4 000 Kč***

Tato varianta by znamenala, že Česká správa sociálního zabezpečení, resp. příslušná okresní správa sociálního zabezpečení by posuzovala a rozhodovala, zda je daná fyzická osoba osobou zdravotně znevýhodněnou, či nikoliv. Následně, pokud by zaměstnavatel zaměstnal osobu zdravotně znevýhodněnou, mohl by mu Úřad práce České republiky poskytnout příspěvek na podporu zaměstnávání této osoby podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti ve výši maximálně 4 000 Kč.

***VARIANTA III – znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných bez poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání těchto osob podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti***

Tato varianta by znamenala, že Česká správa sociálního zabezpečení, resp. příslušná okresní správa sociálního zabezpečení by posuzovala a rozhodovala, zda je daná fyzická osoba osobou zdravotně znevýhodněnou, či nikoliv. V případě zaměstnání osoby zdravotně znevýhodněné by však Úřad práce České republiky neposkytoval zaměstnavateli žádný příspěvek na podporu zaměstnávání této osoby.

### **2.2 Dokládání bezdlužnosti, pracovní cesty cizinců ze třetích zemí a kontrolní činnost**

#### **VARIANTA I – „nulová“**

Zachování stávající právní úpravy.

***VARIANTA II – zajišťování potvrzení o bezdlužnosti Úřadem práce České republiky, umožnění pracovních cest podle ustanovení § 42 zákoníku práce cizincům ze třetích zemí,***

***kterým bylo vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta, stanovení nových skutkových podstat přestupků a správních deliktů a stanovení sankcí***

Tato varianta by znamenala, že Úřad práce České republiky by nezajišťoval potvrzení o bezdlužnosti jediné v případě, že by mu k tomu zaměstnavatel nedal souhlas a příslušná potvrzení by zaměstnavatel dokládal sám.

Tato varianta umožní, aby na pracovní cesty podle ustanovení § 42 zákoníku práce mohli být vysíláni cizinci ze třetích zemí, pokud to odpovídá povaze jimi vykonávané práce, pro kterou jim bylo vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta.

K již existujícím povinnostem zaměstnavatelů by byly stanoveny příslušné skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a odpovídající sankce.

***VARIANTA III – prokazování podmínky bezdlužnosti čestným prohlášením, umožnění pracovních cest podle ustanovení § 42 zákoníku práce jen těm cizincům ze třetích zemí, kterým byla vydána modrá karta nebo zelená karta typu „A“, ponechání skutkových podstat přestupků a správních deliktů bez stanovení sankce***

Tato varianta by znamenala, že pro prokázání podmínky bezdlužnosti by postačovalo čestné prohlášení.

Vysílání cizinců ze třetích zemí na pracovní cesty podle ustanovení § 42 zákoníku práce by bylo umožněno jen těm cizincům, kterým by byla vydána modrá karta nebo zelená karta typu „A“.

Skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, u kterých dosud nebyla stanovena sankce, by byly i nadále nepostižitelné.

## **2.3 Sdílené zprostředkování zaměstnání**

***VARIANTA I – „nulová“***

Zachování stávající právní úpravy.

***VARIANTA II – sjednocení příspěvku za umístění uchazeče o zaměstnání a příspěvku za jeho setrvání v pracovním poměru po dobu nejméně 6 měsíců***

Tato varianta by znamenala věcnou změnu právní úpravy, která by lépe motivovala soukromé agentury práce, a zároveň bránila zneužívání příspěvků poskytovaných podle ustanovení § 119a zákona o zaměstnanosti. Spočívá v poskytnutí příspěvku na krytí administrativních nákladů agentury práce ve výši maximálně 500 Kč a ve sjednocení příspěvků za umístění uchazeče o zaměstnání s příspěvkem za setrvání v pracovním poměru po dobu alespoň 6 měsíců ve výši maximálně 6 250 Kč.

***VARIANTA III – úprava výše příspěvku na maximální částku***

Tato varianta by taktéž znamenala věcnou změnu právní úpravy více motivující soukromé agentury práce. Předně by byl poskytnut příspěvek na krytí administrativních nákladů agentury práce ve výši maximálně 500 Kč, za umístění uchazeče o zaměstnání do pracovního

poměru na dobu neurčitou by byla soukromá agentura práce bonifikována ve výši maximálně 1 250 Kč. Za setrvání umístěného uchazeče o zaměstnání v pracovním poměru na dobu neurčitou po dobu nejméně 6 měsíců by mohl být agentuře práce poskytnut příspěvek ve výši maximálně 5 000 Kč.

### 3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

#### 3.1 Osoby zdravotně znevýhodněné

##### **VARIANTA I – „nulová“**

Zachování stávající právní úpravy neumožní opětovné zavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných. Za osoby se zdravotním postižením by byly nadále považovány pouze osoby, které byly uznány invalidními v prvním, druhém nebo třetím stupni ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

##### **VARIANTA II**

- Při posuzování zdravotního stavu a rozhodování o přiznávání statusu osoby zdravotně znevýhodněné se předpokládají tyto výdaje:

| ukazatel                                  | počet | mzdy na měsíc s příslušenstvím | věcné výdaje jednorázové | věcné výdaje provoz | aplikace      |
|-------------------------------------------|-------|--------------------------------|--------------------------|---------------------|---------------|
| posudkový lékař v 1. stupni               | 15    | 909 225 Kč                     |                          |                     |               |
| asistentka posudkového lékaře v 1. stupni | 15    | 394 875 Kč                     |                          |                     |               |
| posudkový lékař v 2. stupni               | 3     | 193 185 Kč                     |                          |                     |               |
| asistentka PL ve 2. stupni                | 3     | 80 595 Kč                      |                          |                     |               |
| rozhodovači v 9. PT v 1. stupni           | 28    | 646 758 Kč                     |                          |                     |               |
| doplňkové služby - spisovka atd.          | 5     | 83 565 Kč                      |                          |                     |               |
| rozhodovači ve 2. stupni ve 12. PT        | 4     | 117 936 Kč                     |                          |                     |               |
| doplňkové služby - spisovka atd.          | 4     | 66 852 Kč                      |                          |                     |               |
| věcné výdaje - 45 000 na 1 SM             | 77    |                                | 3 465 000 Kč             |                     |               |
| věcné výdaje 43 000 na 1 SM               | 77    |                                |                          | 3 311 000 Kč        |               |
| zdravotní výkony                          |       |                                |                          | 7 275 000 Kč        |               |
| aplikace pro LPS                          |       |                                |                          |                     | 10 000 000 Kč |
| aplikace pro rozhodování                  |       |                                |                          |                     | 5 000 000 Kč  |
| podpora aplikací                          |       |                                |                          | 1 500 000 Kč        |               |
| Celkem mzdy                               |       | 2 492 991 Kč                   | 1 793 000 Kč             |                     |               |
| Roční vyjádření věcných a mzdových výdajů |       |                                |                          |                     |               |
| Celkem mzdové výdaje                      |       | 29 915 892 Kč                  | 1 793 000 Kč             |                     |               |
| Celkem věcné výdaje                       |       |                                | 3 465 000 Kč             | 12 086 000 Kč       | 15 000 000 Kč |

Vysvětlivky: PT - platová třída, PL - posudkový lékař, SM - systemizované místo

Počty zaměstnanců, pro které jsou vyčísleny mzdové a věcné náklady, vycházejí jak u posudkových lékařů a jejich asistentek, tak u referentů pro rozhodovací činnost a administrativní doplňkové služby z kvalifikovaných odhadů časové náročnosti pro posuzování zdravotního stavu a vedení správního řízení v obdobných agendách, v nichž Česká správa sociálního zabezpečení vykonává působnost a má tedy praktické zkušenosti. Mzdové náklady vycházejí z předpokládaných platových tříd, jak je uvedeno vždy v tabulce u konkrétní činnosti. Jako základní kritérium byl použit předpoklad potřeby zpracování

15 000 posudků/rozhodnutí ročně, u odvolací agendy je počítáno s nápadem odvolání v 10 % případů.

Jednorázové výdaje na mzdy vycházejí z předpokladu potřeby přesčasové práce za 1. Q 2014 v důsledku nabíhání žádostí - 77 zaměstnanci bude odpracováno za 1. Q 2014 celkem 7 392 přesčasových hodin v pracovní den (ne SO, NE, svátky), celkem výdaje na platy a příslušenství tedy činí 1 793 000,- Kč.

Jednorázové náklady se předpokládají ve výši cca 45 000 Kč na běžnou vybavenost 1 systemizovaného místa (PC, tiskárna, nábytek, školení aj.).

Opakující se provozní výdaje (voda, elektřina, topení, autoprovoz, běžný kancelářský spotřební materiál) se předpokládají ve výši cca 43 000 Kč na 1 systemizované místo.

Pro pořízení, úpravy a podporu aplikací byly náklady stanoveny kvalifikovaným odhadem podle zkušeností České správy sociálního zabezpečení.

- V případě znovuzavedení kategorie osob se zdravotním postižením a poskytováním příspěvku na podporu jejich zaměstnávání ve výši 4 000 Kč podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti lze s ohledem na jejich případné vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání předpokládat následující úspory a výdaje:

Dle analýzy nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného z roku 2011 zpracované v rámci projektu „Tematická síť pro rozvoj sociální ekonomiky“<sup>1</sup> (z údajů roku 2009) činí přímé náklady veřejných rozpočtů na jednoho středního nezaměstnaného přibližně 137 000 Kč za rok (podpora v nezaměstnanosti poskytovaná po dobu 5 měsíců + celková ztráta na povinných odvodech v částce 100 932 Kč). (pouze ztráta na povinných odvodech).

Pokud by byl příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti poskytován na osoby zdravotně znevýhodněné v částce 4 000 Kč měsíčně (roční náklad 48 000 Kč), potom činí úspora veřejných výdajů 89 000 Kč ročně na jednu osobu zdravotně znevýhodněnou (v roce poskytování podpory v nezaměstnanosti) a 52 932 Kč (v roce, kdy podpora v nezaměstnanosti poskytována není). Uvedený výpočet však přichází v úvahu pouze při předpokladu, že bez poskytování příspěvku bude osoba zdravotně znevýhodněná celý rok uchazečem o zaměstnání.

Z údajů Lékařské posudkové služby vyplývá, že celkový aktuální počet osob zdravotně znevýhodněných není statisticky sledován. Kvalifikovaným odhadem, kdy součet počtu uznaných osob zdravotně znevýhodněných za jednotlivé roky je ponížen o 20 % z důvodu ukončení platnosti posudku nebo možnosti přesunu do tzv. automatického okruhu osob se zdravotním postižením (invalidita) se jedná o celkem cca 40 000 osob zdravotně znevýhodněných (posouzených do konce roku 2011). Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením byl poskytován za druhé čtvrtletí roku 2013 na 3 898 osob zdravotně znevýhodněných. V evidenci uchazečů o zaměstnání je k 30. 6. 2013 celkem 5 667 osob zdravotně znevýhodněných. Lze tedy předpokládat, že cca 30 000 osob zdravotně

---

<sup>1</sup> Metodika zpracování uvedené analýzy a další podrobnější informace jsou k nalezení na [http://server.universium.cz/publikace/10\\_analyza\\_nakladu\\_ver\\_rozpocetu\\_stredni\\_nezamestnany.pdf](http://server.universium.cz/publikace/10_analyza_nakladu_ver_rozpocetu_stredni_nezamestnany.pdf)

znevýhodněných je zaměstnáváno i bez poskytování uvedeného příspěvku, tj. 75 % všech osob zdravotně znevýhodněných.

Pokud by zaměstnavatelé ukončili pracovní poměr se všemi zaměstnanci, kteří jsou osobami zdravotně znevýhodněnými, neboť by na podporu zaměstnávání těchto osob nebyl poskytován žádný příspěvek, na základě výše uvedeného by vyplynulo následující. Za předpokladu, že si 75 % osob zdravotně znevýhodněných nalezne pracovní uplatnění i bez poskytování příspěvku, se výše uvedená úspora týká pouze 25 % osob zdravotně znevýhodněných podpořených v rámci příspěvku, tj. přibližně 975 těchto osob (25 % z 3 898 osob). Vzhledem k tomu, že je průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v České republice 572 dní, lze celkovou úsporu pro stát vyčíslit na  $(89\,000\text{ Kč} \times 975\text{ osob}) + [52\,932 \times (207/365) \times 975] = 86\,775\,000 + 29\,268\,496 = \underline{\underline{116\,043\,496\text{ Kč}}}$ .

Tab. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání, kteří jsou osobami zdravotně znevýhodněnými

| 2005   | 2006   | 2007  | 2008  | 2009  | 2010  | 2011  | 2012  | 2013  |
|--------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 14 967 | 12 753 | 8 940 | 8 046 | 9 113 | 9 033 | 8 496 | 6 563 | 5 667 |

Znovuzavedením kategorie osob zdravotně znevýhodněných se tyto osoby stanou pro zaměstnavatele atraktivnější, neboť jejich zaměstnávání bude ze strany státu podporováno příspěvky, a stanou se tak lépe umístitelnými na trhu práce. Počet osob zdravotně znevýhodněných na chráněném trhu práce tak může stoupnout až na 10 000.

### **VARIANTA III**

V případě znovuposuzování a znovurozhodování o statusu osob zdravotně znevýhodněných lze předpokládat výdaje uvedené v tabulce ve variantě II.

V případě, že zaměstnavatelům nebude poskytován příspěvek na podporu zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných, budou tyto osoby na trhu práce uplatnitelné pouze částečně. Zaměstnavatelé budou tyto osoby zaměstnávat pouze v omezeném rozsahu, neboť budou zaměstnávat především osoby bez zdravotního postižení, u kterých nebude potřeba žádná úprava pracovního prostředí a podmínek, nebo naopak budou zaměstnavatelé zaměstnávat osoby se zdravotním postižením, které budou uznány invalidními v prvním, druhém nebo třetím stupni ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, na které budou moci čerpat příspěvek dle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o zaměstnanosti ve výši maximálně 8 000 Kč měsíčně.

Osoby zdravotně znevýhodněné budou pro zaměstnavatele neatraktivní, a pokud se tyto osoby neuplatní na trhu práce bez poskytovaného příspěvku, lze předpokládat, že se stanou uchazeči o zaměstnání. S odkazem na výše uvedenou analýzu nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného je nutno konstatovat, že přímé náklady veřejných rozpočtů na jednoho středního nezaměstnaného dosáhnou přibližně 137 000 Kč za rok (podpora v nezaměstnanosti poskytovaná po dobu 5 měsíců + celková ztráta na povinných odvodech v částce 100 932 Kč). V letech bez poskytování podpory v nezaměstnanosti by tedy byly náklady na nezaměstnaného 100 932 Kč (pouze ztráta na povinných odvodech).

### **Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení**

Varianta II

Varianta I

### Varianta III

Jako nejvhodnější se jeví **varianta II**, neboť bude umožněno znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných, jejichž zaměstnávání bude podpořeno příspěvkem na částečnou úhradu vynaložených prostředků na mzdy nebo platy, což se může kladně odrazit v lepší umístitelnosti těchto osob na trhu práce.

## **3.2. Dokládání bezdlužnosti, pracovní cesty cizinců ze třetích zemí a kontrolní činnost**

### **VARIANTA I**

Zachování stávající právní úpravy neumožní snížení administrativní zátěže zaměstnavatelů při uzavírání dohod o poskytnutí příspěvku aktivní politiky zaměstnanosti. Cizincům ze třetích zemí nebude umožněno jejich vyslání na pracovní cesty v rámci České republiky. Nebude možné vymáhat plnění povinností stanovených zákonem o zaměstnanosti a zákoníkem práce.

### **VARIANTA II**

Na rozdíl od současné právní úpravy by tato varianta znamenala, že potvrzení o bezdlužnosti by primárně zajišťoval Úřad práce České republiky. Jedině v případě, že by zaměstnavatel nedal Úřadu práce České republiky souhlas s tím, aby si tato potvrzení zajistil sám, a nezpochybnil by za tímto účelem mlčenlivosti příslušné instituce, musel by je od příslušných institucí získávat sám zaměstnavatel.

Držitelé povolení k zaměstnání, zelené karty nebo modré karty by mohli být vysíláni na pracovní cesty podle ustanovení § 42 zákoníku práce, pokud to bude odpovídat povaze jimi vykonávané práce, pro kterou jim bylo vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta.

K povinnostem, které byly do zákona o zaměstnanosti vloženy s účinností od 1. 1. 2012, by byly přiřazeny příslušné skutkové podstaty a odpovídající sankce.

### **VARIANTA III**

Prokazování bezdlužnosti formou čestného prohlášení by sice na jedné straně snížilo administrativní zátěž zaměstnavatelů, ale na straně druhé by bez legislativních zásahů do právních předpisů v gesci Ministerstva financí a Ministerstva zdravotnictví neumožňovalo ověření jeho pravdivosti. K získání potřebných potvrzení Úřadem práce České republiky je podle současné právní úpravy nezbytný souhlas zaměstnavatele, ve vztahu k finančním nebo celním úřadům, okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně i jeho prohlášení o zbavení mlčenlivosti.

Umožnění pracovních cest podle ustanovení § 42 zákoníku práce pouze cizincům ze třetích zemí - držitelům modré karty nebo zelené karty typu „A“, neboť se jedná o cizince, u kterých povaha práce předpokládá i jiné místo výkonu práce, je diskriminační.

Skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, které se týkají nesplnění povinností podle ustanovení § 81 odst. 3 a ustanovení § 136 zákona o zaměstnanosti a u kterých dosud nebyla stanovena sankce, by i nadále byly nepostižitelné.

### **Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení**

Varianta II

Varianta I

Varianta III

Jako nejvhodnější se jeví **varianta II**, neboť se sníží administrativní zátěž zaměstnavatelů při zachování efektivního nakládání s prostředky státního rozpočtu. Bude umožněno, aby zaměstnanci – cizinci ze třetích zemí, u kterých povaha jimi vykonávané práce předpokládá i jiné místo výkonu práce, než na které jim bylo vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta, budou moci být vysláni na pracovní cesty podle ustanovení § 42 zákoníku práce. K již existujícím povinnostem zaměstnavatelů budou stanoveny příslušné skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a odpovídající sankce.

### **3.3 Sdílené zprostředkování zaměstnání**

#### **VARIANTA I**

Zachování stávající právní úpravy neumožňuje realizaci tohoto opatření aktivní politiky zaměstnanosti z důvodu nesouladu právní úpravy uvedené v ustanovení § 119a zákona o zaměstnanosti s právní úpravou obsaženou v zákoně o veřejných zakázkách.

#### **VARIANTA II**

Na rozdíl od současné právní úpravy by tato varianta znamenala vyšší motivaci agentur práce k co nejrychlejšímu umístění uchazečů o zaměstnání do pracovního poměru po dobu alespoň 6 měsíců, a zároveň by se v co největší míře omezilo případné zneužívání příspěvků. Jednotlivé výše příspěvků by byly stanoveny tak, že na zprostředkovávání zaměstnání agenturou práce by se při uzavření dohody mezi Úřadem práce České republiky a agenturou práce poskytl příspěvek ve výši maximálně 500 Kč. Za umístění uchazeče o zaměstnání agenturou práce do pracovního poměru a jeho setrvání v tomto pracovním poměru po dobu alespoň 6 měsíců by byl poskytnut příspěvek ve výši maximálně 6 250 Kč.

#### **VARIANTA III**

Pouhé obrácení konstrukce poskytování všech příspěvků s nastavením poskytovaných příspěvků stanovených v maximálních částkách by znamenalo větší motivaci agentur práce. Nicméně by však nebyla zcela potlačena možnost zneužití obou zprvu poskytnutých příspěvků, neboť není vyloučena eventuelní spekulace s nabízenými volnými pracovními místy (v návaznosti na institut zkušební doby) u majetkově, personálně či jinak spřízněných zaměstnavatelských subjektů s agenturami práce, u kterých by bylo realizováno sdílené zprostředkování zaměstnání.

## Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta II  
Varianta III  
Varianta I

Jako nejvhodnější se jeví **varianta II**, neboť vytváří dostatečný tlak na agentury práce, aby umístily rychle a efektivně uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru, přičemž dostatečně eliminuje možnost zneužití příspěvku poskytovaného v rámci sdíleného zprostředkování zaměstnání.

### 4. Implementace doporučené varianty a vynucování

Za provádění navrhované úpravy bude odpovědný Úřad práce České republiky, Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce, Česká správa sociálního zabezpečení a okresní správy sociálního zabezpečení.

### 5. Přezkum účinnosti regulace

Dopad nové právní úpravy bude průběžně vyhodnocován, přezkum účinnosti bude realizován formou hodnocení ex post na konci roku 2014. V oblasti sdíleného zprostředkování zaměstnání bude realizován formou hodnocení ex post na konci roku 2015.

### 6. Konzultace

Navrhované změny v oblasti prokazování bezdlužnosti byly průběžně konzultovány s Ministerstvem financí, Ministerstvem vnitra, pracovním týmem Rady hospodářské a sociální dohody pro pracovněprávní vztahy, kolektivní vyjednávání a zaměstnanost, a zaměstnavateli, se všemi dotčenými subjekty, jakož i s dalšími subjekty, které se v těchto oblastech angažují, nebo se s výše uvedenými problémy setkávají v praxi. Konzultace probíhaly jednak v období před přípravou návrhů novel příslušných zákonů, tak i v rámci připomínkového řízení, jehož výsledky jsou obsaženy v předkládaném materiálu. Navrhované změny v oblasti správního trestání a sdíleného zprostředkování zaměstnání vyplynuly z potřeby praxe a konzultovány nebyly.

Z konzultací vyplynula potřeba znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných jako jedné z podkategorií osob se zdravotním postižením, neboť právě transformace osob zdravotně znevýhodněných do kategorie osob se zdravotním postižením se v rámci konzultací k novele zákona o zaměstnanosti účinné od 1. 1. 2012 setkala s rozdílnými názory. Vzhledem k tomu, že se v praxi ukázala tato provedená transformace jako nesprávné řešení, dochází k opětovnému zavedení předmětné kategorie osob do zákona o zaměstnanosti.

Úprava podmínek pro provádění nástroje aktivní politiky zaměstnanosti sdíleného zprostředkování byla konzultována a projednávána i s Pracovní skupinou Rady hospodářské a sociální dohody pro problematiku agenturního zaměstnávání.

### 7. Dopady navrhované úpravy

#### 7.1 Na státní rozpočet a veřejné rozpočty

Pokud jde o znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných, případné dopady do státního rozpočtu budou pokryty v rámci schválených výdajových rámců příslušných kapitol.

- Při posuzování zdravotního stavu a rozhodování o přiznávání statusu osoby zdravotně znevýhodněné se předpokládají tyto výdaje:

| ukazatel                                  | počet | mzdy na měsíc s příslušenstvím | věcné výdaje jednorázové | věcné výdaje provoz  | aplikace             |
|-------------------------------------------|-------|--------------------------------|--------------------------|----------------------|----------------------|
| posudkový lékař v 1. stupni               | 15    | 909 225 Kč                     |                          |                      |                      |
| asistentka posudkového lékaře v 1. stupni | 15    | 394 875 Kč                     |                          |                      |                      |
| posudkový lékař v 2. stupni               | 3     | 193 185 Kč                     |                          |                      |                      |
| asistentka PL ve 2. stupni                | 3     | 80 595 Kč                      |                          |                      |                      |
| rozhodovači v 9. PT v 1. stupni           | 28    | 646 758 Kč                     |                          |                      |                      |
| doplňkové služby - spisovka atd.          | 5     | 83 565 Kč                      |                          |                      |                      |
| rozhodovači ve 2. stupni ve 12. PT        | 4     | 117 936 Kč                     |                          |                      |                      |
| doplňkové služby - spisovka atd.          | 4     | 66 852 Kč                      |                          |                      |                      |
| věcné výdaje - 45 000 na 1 SM             | 77    |                                | 3 465 000 Kč             |                      |                      |
| věcné výdaje 43 000 na 1 SM               | 77    |                                |                          | 3 311 000 Kč         |                      |
| zdravotní výkony                          |       |                                |                          | 7 275 000 Kč         |                      |
| aplikace pro LPS                          |       |                                |                          |                      | 10 000 000 Kč        |
| aplikace pro rozhodování                  |       |                                |                          |                      | 5 000 000 Kč         |
| podpora aplikací                          |       |                                |                          | 1 500 000 Kč         |                      |
| Celkem mzdy                               |       | 2 492 991 Kč                   | 1 793 000 Kč             |                      |                      |
| Roční vyjádření věcných a mzdových výdajů |       |                                |                          |                      |                      |
| <b>Celkem mzdové výdaje</b>               |       | <b>29 915 892 Kč</b>           | <b>1 793 000 Kč</b>      |                      |                      |
| <b>Celkem věcné výdaje</b>                |       |                                | <b>3 465 000 Kč</b>      | <b>12 086 000 Kč</b> | <b>15 000 000 Kč</b> |

Vysvětlivky: PT - platová třída, PL - posudkový lékař, SM - systemizované místo

Počty zaměstnanců, pro které jsou vyčísleny mzdové a věcné náklady, vycházejí jak u posudkových lékařů a jejich asistentek, tak u referentů pro rozhodovací činnost a administrativní doplňkové služby z kvalifikovaných odhadů časové náročnosti pro posuzování zdravotního stavu a vedení správního řízení v obdobných agendách, v nichž České správa sociálního zabezpečení vykonává působnost a má tedy praktické zkušenosti. Mzdové náklady vycházejí z předpokládaných platových tříd, jak je uvedeno vždy v tabulce u konkrétní činnosti. Jako základní kritérium byl použit předpoklad potřeby zpracování 15 000 posudků/rozhodnutí ročně, u odvolací agendy je počítáno s nápadem odvolání v 10 % případů.

Jednorázové výdaje na mzdy vycházejí z předpokladu potřeby přesčasové práce za 1. Q 2014 v důsledku nabíhání žádostí - 77 zaměstnanci bude odpracováno za 1. Q 2014 celkem 7 392 přesčasových hodin v pracovní den (ne SO, NE, svátky), celkem výdaje na platy a příslušenství tedy činí 1 793 000,- Kč.

Jednorázové náklady se předpokládají ve výši cca 45 000 Kč na běžnou vybavenost 1 systemizovaného místa (PC, tiskárna, nábytek, školení aj.)

Opakující se provozní výdaje (voda, elektřina, topení, autoprovoz, běžný kancelářský spotřební materiál) se předpokládají ve výši cca 43 tis. Kč na 1 systemizované místo.

Pro pořízení, úpravy a podporu aplikací byly náklady stanoveny kvalifikovaným odhadem podle zkušeností České správy sociálního zabezpečení.

- V případě znovuzavedení kategorie osob se zdravotním postižením a poskytováním příspěvku na podporu jejich zaměstnávání ve výši 4 000 Kč podle ustanovení § 78

odst. 2 zákona o zaměstnanosti lze s ohledem na jejich případné vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání předpokládat následující úspory a výdaje:

Dle analýzy nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného z roku 2011 zpracované v rámci projektu „Tematická síť pro rozvoj sociální ekonomiky“<sup>2</sup> (z údajů roku 2009) činí přímé náklady veřejných rozpočtů na jednoho středního nezaměstnaného přibližně 137 000 Kč za rok (podpora v nezaměstnanosti poskytovaná po dobu 5 měsíců + celková ztráta na povinných odvodech v částce 100 932 Kč). V letech bez poskytování podpory v nezaměstnanosti by tedy byly náklady na nezaměstnaného 100 932 Kč (pouze ztráta na povinných odvodech).

Pokud by byl příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti poskytován na osoby zdravotně znevýhodněné v částce 4 000 Kč měsíčně (roční náklad 48 000 Kč), potom činí úspora veřejných výdajů 89 000 Kč ročně na jednu osobu zdravotně znevýhodněnou (v roce poskytování podpory v nezaměstnanosti) a 52 932 Kč (v roce, kdy podpora v nezaměstnanosti poskytována není). Uvedený výpočet však přichází v úvahu pouze při předpokladu, že bez poskytování příspěvku bude osoba zdravotně znevýhodněná celý rok uchazečem o zaměstnání.

Z údajů Lékařské posudkové služby vyplývá, že celkový aktuální počet osob zdravotně znevýhodněných není statisticky sledován. Kvalifikovaným odhadem, kdy součet počtu uznaných osob zdravotně znevýhodněných za jednotlivé roky je ponížen o 20 % z důvodu ukončení platnosti posudku nebo možnosti přesunu do tzv. automatického okruhu osob se zdravotním postižením (invalidita) se jedná o celkem cca 40 000 osob zdravotně znevýhodněných (posouzených do konce roku 2011). Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením byl poskytován za druhé čtvrtletí roku 2013 na 3 898 osob zdravotně znevýhodněných. V evidenci uchazečů o zaměstnání je k 30. 6. 2013 celkem 5 667 osob zdravotně znevýhodněných. Lze tedy předpokládat, že cca 30 000 osob zdravotně znevýhodněných je zaměstnáváno i bez poskytování uvedeného příspěvku, tj. 75 % všech osob zdravotně znevýhodněných.

Pokud by zaměstnavatelé ukončili pracovní poměr se všemi zaměstnanci, kteří jsou osobami zdravotně znevýhodněnými, neboť by na tyto podporu zaměstnávání těchto osob nebyl poskytován žádný příspěvek, na základě výše uvedeného by vyplynulo následující. Za předpokladu, že si 75 % osob zdravotně znevýhodněných nalezne pracovní uplatnění i bez poskytování příspěvku, se výše uvedená úspora týká pouze 25 % osob zdravotně znevýhodněných podpořených v rámci příspěvku, tj. přibližně 975 těchto osob (25 % z 3 898 osob). Vzhledem k tomu, že je průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v České republice 572 dní, lze celkovou úsporu pro stát vyčíslit na  $(89\,000\text{ Kč} \times 975\text{ osob}) + [52\,932 \times (207/365) \times 975] = 86\,775\,000 + 29\,268\,496 = \underline{\underline{116\,043\,496\text{ Kč}}}$ .

Tab. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání, kteří jsou osobami zdravotně znevýhodněnými

| 2005   | 2006   | 2007  | 2008  | 2009  | 2010  | 2011  | 2012  | 2013  |
|--------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 14 967 | 12 753 | 8 940 | 8 046 | 9 113 | 9 033 | 8 496 | 6 563 | 5 667 |

<sup>2</sup> Metodika zpracování uvedené analýzy a další podrobnější informace jsou k nalezení na [http://server.universium.cz/publikace/10\\_analyza\\_nakladu\\_ver\\_rozpocet\\_stredni\\_nezamestnany.pdf](http://server.universium.cz/publikace/10_analyza_nakladu_ver_rozpocet_stredni_nezamestnany.pdf)

Tab. Poskytování příspěvků podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti

| §78                                          | 2008                                              | 2009                                              | 2010                                              | 2011                                              | 2012                                                           | 1. a2. Q 2013                                                  |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| mil. Kč                                      | 2 284                                             | 2 257                                             | 2 712                                             | 3 282                                             | 3 518                                                          | 1 714                                                          |
| Počet zaměstnavatelů                         | 1 385                                             | 1 614                                             | 1 846                                             | 2 139                                             | 2 415                                                          | 2 381                                                          |
| Počet zaměstnanců OZP v prům. přepočt. počtu | 22 462                                            | 24 448                                            | 30 531                                            | 33 957                                            | 43 339                                                         | 40 413                                                         |
|                                              | Z toho:<br>OZP1,2+OZZ:<br>15 692<br>TZP:<br>6 770 | Z toho:<br>OZP1,2+OZZ:<br>17 453<br>TZP:<br>6 995 | Z toho:<br>OZP1,2+OZZ:<br>22 467<br>TZP:<br>8 064 | Z toho:<br>OZP1,2+OZZ:<br>25 283<br>TZP:<br>8 674 | Z toho:<br>OZP1,2:<br>28 008<br>TZP:<br>9 978<br>OZZ:<br>5 353 | Z toho:<br>OZP1,2:<br>28 358<br>TZP:<br>7 831<br>OZZ:<br>4 224 |

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že začátek hospodářské krize v roce 2008 měl pouze nepatrný dopad na poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě.

Znovuzavedením kategorie osob zdravotně znevýhodněných se tyto osoby stanou pro zaměstnavatele atraktivnější, neboť jejich zaměstnávání bude ze strany státu podporováno příspěvkem, a stanou se tak lépe umístitelnými na trhu práce. Počet osob zdravotně znevýhodněných na chráněném trhu práce tak může stoupnout až na 10 000.

S uzavíráním dohod aktivní politiky zaměstnanosti, tj. také dohod o vymezení / zřízení chráněného pracovního místa, nejsou se zaměstnavateli spojené žádné náklady. Zaměstnavatel za podání žádosti ani její vyřízení neplatí žádné finanční prostředky.

Úspory nebudou vzhledem k tomu, že s účinností od 1. 1. 2012 podle ustanovení § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jsou od poplatků osvobozeny úkony související s prováděním zvláštních právních předpisů o zaměstnanosti (tedy potvrzení o bezdlužnosti již dnes nejsou zpoplatněna).

V oblasti sdíleného zprostředkování se předpokládá snížení nákladů z titulu platby veřejného zdravotního pojištění za uchazeče o zaměstnání, neboť Úřadu práce České republiky je plátcem tohoto pojistného za uchazeče o zaměstnání, jehož výše činí 13,5 % z minimální mzdy (8 500 Kč) měsíčně. Za 6 měsíců lze tedy hovořit o úspoře na zdravotním pojištění ve výši 6 888 Kč (6 x 1 148 Kč). O úsporu se jedná i v případě snížení nekvantifikovatelné administrativní zátěže úředníků Úřadu práce České republiky (v závislosti na úspěšném zprostředkování zaměstnání).

Navrhovaná úprava v oblasti kontroly bude mít dopad na příjmové straně státního rozpočtu, a to v důsledku příjmů z uložených pokut za přestupky a správní delikty. Vyčíslení dopadu však není možné ani na základě kvalifikovaného odhadu.

## 7.2 Na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky.

## 7.3 Na podnikatelské prostředí

V podnikatelském prostředí lze předpokládat časové úspory spojené s prokazováním bezdlužnosti, pokud zaměstnavatelé budou pověřovat Úřad práce České republiky, aby

si potvrzení o bezdlužnosti zajišťoval sám. Kvalifikovaným odhadem lze stanovit snížení časových nákladů přibližně o polovinu.

Určité úspory lze rovněž předpokládat v podnikatelském prostředí u agentur práce v oblasti plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele.

#### 7.4 Na územní samosprávné celky

V případech, kdy je územní samosprávný celek v roli zaměstnavatele lze předpokládat časové úspory spojené s prokazováním bezdlužnosti, pokud zaměstnavatelé budou pověřovat Úřad práce České republiky, aby si potvrzení o bezdlužnosti zajišťoval sám. Kvalifikovaným odhadem lze stanovit snížení časových nákladů přibližně o polovinu.

#### 7.5 Sociální dopady

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné negativní sociální dopady. Pozitivní dopad lze spatřovat hlavně na straně osob, které po transformaci kategorie osob zdravotně znevýhodněných do kategorie osob se zdravotním postižením status osoby zdravotně znevýhodněné ztratily, ačkoliv měly zdravotní omezení bránící jim v uplatnění na trhu práce, neboť se takto zvýší možnost pracovního uplatnění osob zdravotně znevýhodněných na trhu práce, neboť jejich zaměstnávání bude možno podpořit poskytnutím příspěvku dle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti.

#### 7.6 Na spotřebitele

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na spotřebitele.

#### 7.7 Na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

#### 7.8 Na rovnost mužů a žen

Navrhovaná úprava nebude mít dopad ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

#### 7.9 Na ochranu soukromí a osobních údajů

Z hlediska zpracování osobních údajů včetně citlivých údajů o zdravotním stavu posuzovaných osob bude posuzování znovuzaváděné kategorie osob zdravotně znevýhodněných podléhat shodné právní úpravě podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení jako všechny ostatní kategorie uvedené v ustanovení § 8 odst. 1 a ustanovení § 4 odst. 2 citovaného zákona, které lékařská posudková služba dosud hodnotí. Rovněž v té části správního řízení, která bude následovat po vydání lékařského posudku o zdravotním stavu posuzované osoby, bude ochrana osobních údajů zajištěna stejným způsobem, jako ochrana osobních údajů v ostatních správních řízeních, která se podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení vedou již v současné době.

### 7.10 Na korupční rizika

Korupční rizika lze předpokládat pouze u sdíleného zprostředkování zaměstnání. Korupční prostor bude zejména omezen metodicky, stanovením struktury uchazečů o zaměstnání, tedy počtu obtížně umístitelných uchazečů o zaměstnání, kteří budou do sdíleného zprostředkování zaměstnání moci být zařazeni.

## **8. Kontakty**

Závěrečnou zprávu RIA zpracoval /a:

JUDr. Veronika Sokolská  
Ministerstvo práce a sociálních věcí  
sekce náměstka ministra pro zaměstnanost  
odbor trhu práce  
tel.: 221 923 367  
e-mail: veronika.sokolska@mpsv.cz

JUDr. Jitka Tomešová  
Ministerstvo práce a sociálních věcí  
sekce náměstka ministra pro zaměstnanost  
odbor trhu práce  
tel.: 221 923 836  
e-mail: jitka.tomesova@mpsv.cz

Mgr. Petr Seidl  
Ministerstvo práce a sociálních věcí  
sekce náměstka ministra pro zaměstnanost  
odbor služeb trhu práce  
oddělení insolvence a agenturního zaměstnávání  
tel.: 221 923 384  
e-mail: petr.seidl@mpsv.cz

Ing. Petr Jiříček  
Ministerstvo práce a sociálních věcí  
sekce náměstka ministra pro zaměstnanost  
odbor trhu práce  
oddělení koncepcí a strategií trhu práce  
tel.: 221 922 830  
e-mail: petr.jiricek@mpsv.cz

## **B) Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky**

Předkládaný návrh je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb. – Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

## **C) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, slučitelnost s právními akty EU**

Návrh zákona neimplementuje právo Evropské unie a ani s ním není v rozporu. Rovněž není v rozporu se žádnými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Z hlediska principů rovnosti mužů a žen je návrh novely zákona neutrální (návrh respektuje směrnici Rady 79/7/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání) a vztahuje se stejně na obě pohlaví.

## **D) Členění zákona**

Předkládaný návrh novely zákona je členěn do 4 částí. Část první obsahuje návrh změny o zaměstnanosti, část druhá novelu zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, část třetí novelu zákona o inspekci práce a část čtvrtá ustanovení týkající se účinnosti nové právní úpravy. K návrhu je připojen i návrh novely vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, jenž obsahuje úpravu navazující na změny navrhované ve sdíleném zprostředkování zaměstnání a úpravu týkající se zvýšených správních nákladů u příspěvku podle ustanovení § 76 a ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti, které se v souladu s nařízením Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách), blíže nespecifikují.